

ELENA LILIANA POPESCU

Doar tăcerile **Csak a hallgatásokat**
-europrint

2015

Tehnoredactare: E.L. Popescu & Irén P. Tóth

Corectura: Ilona Nagy Horváth

Traducere /Fordította **Irén P. Tóth**

ELENA LILIANA POPESCU s-a născut în Turnu Măgurele, Teleorman, România, la 20 iulie 1948. Este poet, traducător, eseist și editor. Este doctor în Matematici, profesor universitar la Facultatea de Matematică și Informatică a Universității din București.

A publicat peste patruzeci de volume de poezie și traduceri din poeți clasici și contemporani, din lucrări de filozofie și dialoguri de natură spirituală. A publicat, între altele, volumele *Ție* (1994), *Tărâmul dintre Gânduri* (1997), *Cânt de Iubire – Song of Love* (1999; 2007), *Cânt de Iubire – Pema Liubavi* (2001), *Imn Existenței* (2000), *Pelerin* (2003), *Peregrino* (Spania, 2004), *Himno a la Existencia* (México, 2006), versiunea chineză a volumului *Song of Love* (2006; în engleză și chineză, Taiwan, 2010), *Cât de aproape... – Lo cerca que estabas...* (2007), *Unde ești, Timp?* (2007), *Poeme* (în română și urdu, Pakistan, 2008), *Peregrino* (Brazilia, 2009), *Dacă* (2009), *Hymn to the Life* (în chineză, Taiwan, 2011), *Além do azul – Dincolo de azur* (Smile, Brazilia, 2012, în colaborare cu Luciano Maia), *Trei poeme din Europa - Three Poems from Europe* (2013); *Cânt de Iubire - Song of Love - Chanson d'Amour*, (Pelerin, București & Destine Literare, Montreal, 2013); *Cânt de Iubire - Canto de Amor* (Trilce, Salamanca, Spania, 2014). A publicat *Zborul. Vis și Destin* (1999), cuprinzând poezii și un jurnal de zbor al tatăl său, poetul pilot George Ioana, și *Omul, Matematicianul, Mentorul Nicolae Popescu* (2011).

Antologii poetice în engleză, spaniolă, portugheză, chineză, sârbă, urdu, turcă, franceză, italiană, germană, olandeză, ucraineană, maghiară, latină, catalană, sardă etc., i-au apărut în reviste literare din țară și din străinătate (Argentina, Bolivia, Brazilia, Canada, Chile, Columbia, Cuba, El Salvador, Estonia, Germania, Italia, Mexic, Nicaragua, Puerto Rico, Serbia, Spania, SUA, Taiwan, Turcia, Ungaria, Uruguay). A înființat Asociația Literară „Ție” și editura „Pelerin” editând mai multe volume de poezie și traduceri din spaniolă, franceză, engleză și portugheză. A îngrijit numeroase volume de poezie, monografii și eseuri. A publicat articole, reportaje, și traduceri în reviste literare din țară și din străinătate din opera a peste o sută de autori clasici și contemporani. Pentru activitatea sa literară a primit *Diploma specială a Festivalului Internațional de Poezie de la Uzdin*, Serbia, 1997; *Premiul I la Festivalul de Poezie “Novalis”*,

de la Munchen, 1998; *Mențiune la X Certamen de Poesia "Leonardo Cercos"*, Palma de Mallorca (Spania, 2007); *Diploma de reconocimiento y merito*, acordată de Ambasada Spaniei din București (2011). A participat la mai multe evenimente literare în străinătate (Mexic: 2003, 2005, 2006; Spania: 2003, 2004, 2008, 2014; SUA: 2003; 2006; Cuba: 2006; Franța: 2006; Nicaragua: 2006, 2010, 2013, 2014; Chile: 2007; Turcia: 2010; Italia: 2010; Brazilia: 2012). Puteți vizita pagina sa personală la adresa: <http://www.elena-liliana-popescu.ro>

*

ELENA LILIANA POPESCU Turnu Măgurele-n született, Teleorman megyében, Romániában, 1948 július 20-ikán. Költő, műfordító, esszéista, szerkesztő, a romániai Írószövetség tagja. A matematika professzora, a bukaresti egyetem Matematika és Informatika karán egyetemi tanár.

Több mint negyven verses kötete és műfordítása jelent meg klasszikus és mai költők verseiből, filozófiai művekből és spirituális dialógusok. Megjelent többek között a *Ție (Neked, 1994)* című kötete, a *Tărămul dintre Gânduri (Gondolatok közötti vidék, 1997)*, *Cânt de Iubire - Song of Love (Szerelmi Dal, 1997; 2007)*, *Cânt de Iubire - Pema Liubavi (Szerelmi Dal, 2001)*, *Imn Existenței (Himnusz a Létezéshez, 2000)*, *Pelerin (Zarándok, 2003)*, *Peregrino (Spanyolország, 2004)*, *Himno a la Existencia (Himnusz a Létezéshez, Mexikó, 2006)*, *Cânt de Iubire kínai nyelven (Szerelmi Dal, 2006, angol és kínai nyelven Taiwanban, 2010-ben)*, *Cât de aproape... - Lo cerca que estabas... (Milyen közel..., 2007)*, *Unde ești, Timp (Hol vagy, Idő?, 2007)*, *Poeme (Versek, román és urdu nyelven, Pakisztánban, 2008-ban)*, *Peregrino (Zarándok, Brazíliában)*, *Dacă (Ha, 2009)*, *Hymn to the Life (Himnusz az Élethez, kínai nyelven, Tajwanban, 2011-ben)*, *Dincolo de Azur - Além do azul (Túl az azúron, Brazilia, 2012)*, Luciano Maia együttműködésével, *Trei Poeme din Europa - Three Poems from Europe (Három vers Európából, Pelerin kiadó Bukarest, 2013)*, *Cânt de Iubire - Song of Love - Chanson d'Amour (Szerelmi Dal, és Destine Literare, Montreal, 2013)*, *Cânt de Iubire - Canto de Amor (Szerelmi Dal, Trilce, Salamanca, Spanyolország, 2014)*. Kiadásában megjelent a *Zborul. Vis Și Destin (Repülés, Álom és Sors, 1999)* című kötetek, melyek édesapja, George Ioana verseit és egy repülési naplót tartalmazott, aki pilóta volt és költő, és egy könyv férjéről, *Omul, Matematicianul, Mentorul Nicolae Popescu (Nicolae Popescu - az Ember, a Matematikus, és a Mentor, 2011)*.

Versei megjelentek különböző antológiákban, angol, spanyol, portugál, kínai, szerb, urdu, török, francia, olasz, német, holland, ukrán, magyar, latin, katalán, stb. nyelven, otthon és külföldön (Argentínában, Bolíviában, Brazíliában, Kanadában, Chilében, Kolumbiában, Kubában, El Salvadorban, Észtországban, Németországban, Olaszországban, Mexikóban, Nicaraguában, Puerto Rico-ban, Szerbiában, Spanyolországban, USA-ban, Tajwanban, Törökországban, Magyarországon, Uruguayban). Megalapította a "Neked" nevű Irodalmi Egyesületet, és a Pelerin kiadót, ahol több verses műfordításkötet jelent meg spanyol nyelvből, francia nyelvből, angol nyelvből és portugálból. Megjelentetett sok verseskötetet, monográfiát, esszéket. Cikkeket, riportokat és fordításokat különböző irodalmi folyóiratokban otthonról és külföldről, több mint száz klasszikus és modern írótól. Irodalmi tevékenységeiért megkapta a Szerbiai Költészeti Fesztivál Rendkívüli Díját 1997-ben, 1998-ban a Münchener "Novalis" versfesztiválon az első díjat, negyedik díjat kapta a Palma de Mallorca - i X Certamen de Poesia "Leonardo Cercos" fesztiválon (Spanyolország, 2007); Diploma de reconocimiento y merito, a

bukaresti spanyol nagykövetség átadásában, 2011-ben. Részt vett különböző külföldi irodalmi eseményeken (Mexikóban 2003, 2005, 2006-ban; Spanyolországban 2003, 2004, 2008, 2014; Egyesült Államok 2003, 2006; Kuba 2006; Franciaország 2006; Nicaragua 2006, 2010, 2013, 2014; Chile 2007; Törökország 2010; Olaszország 2010; Brazília 2012-ben; Megtekintheti személyes oldalát a <http://www.elena-liliana-popescu.ro> címen.

Doar tăcerile - Csak a hallgatásokat reprezentă o riguroasă și consistentă selecție ce sintetizează marile teme ale liricii Elenei Liliana Popescu și reflectă vârstele poetice pe care aceasta le-a parcurs din momentul debutului editorial până în prezent. Prin cugetările sale consacrate unor teme fundamentale, autoarea *Tărâmului dintre Gânduri* se situează într-o bogată tradiție a liricii românești, având drept reprezentanți de marcă poeți precum Mihai Eminescu, Lucian Blaga sau Nichita Stănescu. Poemul se naște din tăcere, o tăcere creatoare ce duce la geneza cuvântului, poetul traducând în lirica sa Cuvântul sacru: „Lasă-i poetului / doar tăcerile din / Tăcerea / ce naște / din / cuvinte / Cuvântul...” (*Doar tăcerile*) În prelungirea unor modele celebre precum Tudor Arghezi sau V. Voiculescu, poezia cultivată de autoarea *Imnului Existenței* este o poezie a marilor întrebări despre om și condiția acestuia în univers. După tiparul antic, poeta păstrează caracterul solemn al creațiilor sale, iar aspirația supremă rămâne absolutul, locul în care, într-o armonie deplină, „Cuvântul, fapta, gândul, în sine se rostesc / Întreaga libertate-n tăcere și-o vestesc”. (*Pelerin*).

*

A *Doar tăcerile - Csak a hallgatásokat*, egy szigorú és tartalmas válogatás, ami összegzi Elena Liliana Popescu nagy témáit és tükrözi a költői korokat, melyeket végigjárt a kezdetektől egészen mostanáig. Elmékedésein keresztül, melyeket alapvető témáknak szentelt, a *Gondolatok közötti vidék* szerzője a román líra gazdag hagyományaiban foglal helyet, melynek olyan híres képviselői vannak, mint Mihai Eminescu, Lucian Blaga vagy Nichita Stănescu. A vers a csendből születik, egy alkotó hallgatásból, mely a szó létrejöttéhez vezet, a költőnő lefordítva saját lírikájába a szent Szót: “Csak a hallgatásokat / hagyd meg a Költőnek / abból a hallgatásból / mely megteremti / a szavakból / a Szót...” (*Csak a hallgatásokat*) Egyes híres modellek, mint például Tudor Arghezi vagy V. Voiculescu folytatásaként, a vers, amit a *Létezés Himnusa* szerzője alkot, az ember nagy kérdéseit feszegeti, és állapotát az univerzumban. Az antik minta alapján, a költőnő megőrzi művei ünnepélyes jellegét, és legmagasabb törekvése az abszolútum, egy hely ahol “Hozzád beszél a szó, a tett, és a gondolat - / csendben hirdetik teljes szabadulásodat.” (*Zarándok*)

Gheorghe Glodeanu

Ție, cel ce citești aceste poeme ...

Încearcă să lași deoparte grijile zilei pentru a putea păși împreună în realitatea Visului numit Poezie, deschizând poarta inimii tale acestor versuri, scrise anume pentru tine. Ele s-au născut în inima mea atunci când le era dat să se desprindă din lumea formelor-gânduri și a se înveșmânta în lumea formelor-cuvinte, pentru a se prezenta, împlinindu-și destinul, la ceremonia întâlnirii cu tine, cititorule.

Simplitatea, care în esența ei înseamnă Adevărul, nu poate fi exprimată decât prin tăcere. Toate cuvintele lumii nu fac altceva decât să încerce să descrie tăcerea. Cunoașterea de sine, idealul cel mai simplu și cel mai greu de atins, este scopul fiecărui om în parte și al lumii întregi, acestuia fiindu-i subjugate toate căutățile noastre.

Uneori căutarea ia forma a ceea ce putem numi poezie. Poeții vin și pleacă, lăsând strădania lor în a dezvălui chipul nevăzut al Poeziei, care ne privește fără să ne judece de dincolo de vălul Iluziei.

Neked, aki olvasod ezeket a verseket...

Próbáld meg félretenni a nap gondjait, hogy beléphessünk együtt annak az Álomnak a valóságába, amit Versnek neveznek, kinyitva szíved kapuját ezek előtt az írások előtt, melyeket számodra írtam. Ők akkor születtek meg az én szívemben, mikor épp leváltak a formák és gondolatok világáról és beléptek a formák és szavak világába, hogy sorsukat beteljesítve, megjelenhessenek azon a ceremónián, melyen veled találkozhat, olvasó.

Az egyszerűség, ami lényegében Igazságot jelent, nem kifejezhető mással, csak a csenddel. A világ összes szava mást sem csinál, mint megpróbálja leírni a csendet. Az önismeret, a legegyszerűbb ideál, amit ugyanakkor legnehezebb elérni, minden ember célja, és az egész világé is egyben, mert ezeknek rendeljük alá minden keresésünk.

Ez a keresés néha felveszi azt a formát, amit versnek nevezünk. Költők jönnek és mennek, itt hagyva törekvéseiket, hogy fel tudják fedni a Vers láthatatlan arcát, mely anélkül tekint ránk, hogy elítélne minket az illúzió fátylának túlsó oldaláról.

Un visător

Dacă ce văd în jurul meu
nu-i viață,
atunci adevărata viață
unde-i oare?

Se întreba un țurțure timid
de gheață,
care visa-ntr-o lume
pieritoare...

Egy álmodozó

Ha mit magam körül látok,
az nem élet,
akkor az igazi élet
vajon merre van?

Egy félénk jégcsap magában így
töpregett,
álmodozva egy múlandó
világban.

Dacă ai ști

Dacă ai ști
cât de dor mi-e de Tine,
deși ești în inima mea,
și cât de mare este tristețea
de a nu Te vedea
decât în visul meu.

Cât de mult îmi lipsești,
deși ești mereu cu mine,
și cât de adâncă este durerea
de a nu Te auzi
decât în gândurile mele.

Cât de greu îmi este
când Te caut în jurul meu
și nu Te găsesc decât atunci
când vrei Tu să Te pot afla...

Milyen nehéz nekem,
mikor magam körül kereslek
és csak akkor talállak meg,
ha Te akarod, hogy megtaláljalak...

Nimeni nu ți-a răspuns

Ai întrebat
uneori

ce este viața
fără să vrei
cu adevărat
să afli
răspunsul

Și nu l-ai găsit!

Nimeni
nu ți-a răspuns
pentru că nimeni
nu ți-ar fi putut
răspunde...

Senki nem felelt

Azt kérdezted
olykor,
mi valójában az élet,
anélkül
hogy igazán
kerested volna
a választ.

És nem találtad!

Senki nem
felelt,
mert senki
nem ismerte
a választ...

Când totul se pierde

Ceasul nu s-a oprit dar orele
nu se mai văd marcate
pe cadranul Timpului
ce stă pe loc, în contemplare.

Perspectiva nu s-a pierdut
dar obiectele nu se mai văd
delimitate pe întinderea pură
a Spațiului – cel fără de nume.

Viața nu s-a sfârșit dar moartea
nu se mai vede la orizont
în așteptarea ființei ce se revolta
cândva, undeva, în țara uitării...

Totul este la locul său ca altădată
deși totul nu mai înseamnă nimic
când se pierde în spațiul fără de timp,
în timpul fără de spațiu...

Mikor minden elvész

Az óra nem állt meg, csak az órák
jelölése láthatatlan
az Idő számlapján, mely
helyben jár, elmerengve.

A jövő nem veszett el,
csak nem látszanak jól a dolgok -
elmosódott határok a kristálytisza
távú Térben - a névtelenben.

Az élet nem ért véget, de a halál
megbújik a horizonton,
miközben valakire vár, aki fellázad
valaha, valahol, a felejtés országában.

Minden a helyén van ugyanúgy, mint máskor,
pedig a minden már nem jelent semmit,
mikor minden elvész az időtlen térben,
a tér nélküli időben...

Nota traducătorului

În căutările mele printre perlele poezilor români, am făcut cunoștință cu poeziile D-nei Elena Liliana Popescu, atrăgându-mă frumusețea, puritatea lor, și sentimentele sale despre lume. Mă bucur că am avut ocazia să-i cunosc opera și am posibilitatea să fac cunoscute cititorilor maghiari aceste gânduri și sentimente frumoase și adânci, în care peste tot e prezentă Iubirea, Credința, Speranța. Este remarcabil atât conținutul, cât și forma, cu rime perfecte, și ritmuri curate precum cristalul. Nu are muncă ușoară traducătorul care vrea să redea conținutul acestor versuri astfel încât să nu se piardă nimic din esența lor, și să rămână atât forma, cât și ritmul lor. E o mare onoare pentru mine că am posibilitatea de a apărea într-un volum comun bilingv, în care eu am tradus poeziile D-nei Elena Liliana Popescu

*

A fordító megjegyzése

Miközben a román költők gyöngyszemei közt keresgéltem, rátaláltam Elena Liliana Popescu verseire, és megfogott a szépségük, tisztaságuk, érzésviláguk. Örülök, hogy alkalmam volt megismerni költészetét, és lehetőségem van megismertetni a magyar olvasókkal is ezeket a szép és mély gondolatokat, melyekben mindenhol ott van a Szeretet, a Hit, a Remény. Nem csak tartalmilag figyelemreméltó, hanem alakilag, hangzásilag is, rímjei tökéletesek, ritmikája kristálytisza. Nincs könnyű dolga a fordítónak, aki át akarja adni ezeknek a verseknek a tartalmát úgy, hogy ne vesszen el belőlük semmi, ami lényeges, de ugyanúgy megmaradjon a forma, és a ritmus is. Nagy megtiszteltetés számomra, hogy a költőnővel közösen jelentethetek meg egy kétnyelvű kötetet, melyben én fordítottam a verseit.